

Innst. S. nr. 23

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 75 (2001-2002)

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til godkjenning av avtale av 10. desember 2001 om endring av protokoll 3 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol (ODA) av 2. mai 1992

Til Stortinget

SAMMENDRAG

EFTA-statene undertegnet 10. desember 2001 en avtale om endring av protokoll 3 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (ODA) av 2. mai 1992.

Bakgrunnen for endringsavtalen er å gjennomføre reglene fastsatt i Rådsforordning 659/99 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelse av EF-traktatens art. 93 (Prosedyreforordningen). Denne forordningen regulerer Kommisjonens rett og plikt til kontinuerlig å granske medlemsstatenes statsstøtteordninger.

EFTAs overvåkningsorgan (ESA) skal overvåke EFTA-statenes anvendelse av bestemmelsene i EØS-avtalen for å sikre at EØS-avtalen etterleves rettmessig, herunder føre tilsyn med statsstøtteordningene i EFTA-statene, jf. EØS-avtalens art. 61(b). ESA skal ha tilsvarende myndighet og funksjoner som Kommisjonen til å undersøke støtteordninger etter EF-traktatens art. 93.

EFTA-statenes forpliktelse til å utstyre ESA med tilsvarende myndighet og funksjoner som Kommisjonen er nedfelt i protokoll 26 til EØS-avtalen.

Da ODA-avtalen utgjør det rettslige grunnlaget for ESAs kompetanse i forhold til EFTA-statene og deres borgere, må gjennomføringen av ESAs myndighet og funksjoner tilsvarende reglene i prosedyreforordningen inntas i ODA protokoll 3.

Avtalen om endring av ODA nødvendiggjør lovendring. Stortingets samtykke til godkjenning av avtalen om endring er derfor nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

Fortalen til endringsavtalen angir bakgrunnen og behovet for avtalen.

Artikkel 1 i endringsavtalen fastsetter hvilke endringer som gjøres i protokoll 3.

Artikkel 1 nr. 1 bestemmer at det foran artikkel 1 i protokoll 3 innsettes en ny overskrift; Del I Alminnelige regler.

Artikkel 1 nr. 2 introduserer en ny artikkel 2 og innsetter en ny del II om gjennomføringsbestemmelser med egen artikkelnummerering, samt ny overskrift til del III om transport:

Ny artikkel 2 bestemmer at med de forbehold for særskilte saksbehandlingsregler som er fastsatt i protokoll 3 og i EØS-avtalen for visse sektorer, får gjennomføringsbestemmelsene omhandlet i protokollens del II anvendelse i alle sektorer.

Den nye Del II Gjennomføringsbestemmelser fastsetter saksbehandlingsregler for gjennomføring av artikkel 1 i del I. Her er det regler for bl.a. framgangsmåte ved meldt støtte, framgangsmåte ved ulovlig støtte, framgangsmåte ved uriktig bruk av støtte, framgangsmåte i forbindelse med eksisterende støtteordninger, samt regler om berørte parter rettigheter og om ESAs kontrollbeføyelser. Avslutningsvis gis det en del felles bestemmelser bl.a. om taushetsplikt og offentliggjøring av tiltak. Det vises for øvrig til kapittel 2 i proposisjonen som omtaler de forskjellige bestemmelsene nærmere.

I statsstøttesaker gir ODA ESA kompetanse til å avgjøre med bindende virkning om et statsstøttetiltak i en EFTA-stat er i overensstemmelse med EØS-reglene. Selv om disse vedtakene kan ha store praktiske konsekvenser for de involverte foretak, vil ESAs vedtak rette seg mot vedkommende stat og være en forpliktelse på det folkerettslige plan, i motsetning til vedtak etter konkurransereglene i EØS-avtalen hvor det er de enkelte foretak som er plikt- og rettighetssubjekter. Dette gjelder uansett om vedkommende som påklager vedtaket er en stat eller en direkte berørt bedrift. Selve

vedtaket vil være rettet mot staten og berører således ikke Grunnlovens § 93. Vedtak som innebærer at statsstøtte som er gitt i strid med EØS-avtalen må tilbakebetales, retter seg heller ikke direkte mot vedkommende foretak idet det pålegger vedkommende stat å sørge for tilbakebetaling, og dette må skje etter nasjonale rettsregler. Det samme gjelder vedtak om kontrollbesøk hos støttemottaker. EFTA-staten må her gi tillatelse til at slike besøk kan foretas og det må foreligge en internrettslig hjemmel.

Gjennomføring av prosedyreforordningen i norsk rett nødvendiggjør lovendring, som foreslås gjennomført ved endring av lov om offentlig støtte av 27. november 1992 nr. 117 og endring av forskrift om gjennomføring av EØS-avtalens bestemmelser om offentlig støtte av 4. desember 1992.

Nærings- og handelsdepartementet vil fremme en egen odelstingsproposisjon med forslag til nødvendige lovendringer for Stortinget.

De økonomiske og administrative konsekvensene av å gjennomføre prosedyreforordningen i norsk rett anses for å være små. Det kan oppstå noe utgifter i forbindelse med håndteringen av den nye bestemmelsen om kontroll på stedet hos støttemottager. Denne bestemmelsen antas imidlertid å få begrenset anvendelse.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ingen merknader, viser til proposisjonen og ber Stortinget gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget samtykker i godkjenning av Avtale av 10. desember 2001 om endring av Protokoll 3 til Avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol (ODA) av 2. mai 1992.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 11. november 2002

Thorbjørn Jagland
leder

Lars Rise
ordfører

Åslaug Haga
sekretær